

CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) este una dintre cele șapte instituții ale UE. Ea reunește două instanțe: [Curtea de Justiție](#) propriu-zisă și [Tribunalul](#), și are ca responsabilitate jurisdicția Uniunii Europene. Aceste instanțe asigură interpretarea corectă și aplicarea corespunzătoare a dreptului primar și a dreptului secundar al Uniunii pe teritoriul acesteia. Curtea de Justiție verifică legalitatea actelor emise de instituțiile Uniunii și hotărăște cu privire la respectarea de către statele membre a obligațiilor ce le revin în temeiul dreptului primar și al celui secundar. De asemenea, Curtea oferă interpretări ale dreptului Uniunii, la solicitarea judecătorilor naționali.

CURTEA DE JUSTIȚIE

A. Temeiul juridic

- Articolul 19 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), articolele 251-281 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), articolul 136 Euratom și [Protocolul nr. 3 anexat la Tratatul privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene \(denumit, în continuare, „Statutul#\)](#);
- [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2015/2422 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2015 de modificare a Protocolului nr. 3 privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene](#);
- Bugetul UE (Secțiunea 4).

B. Componentă și statut

1. Componenta

a. Numărul membrilor (articolul 19 din TUE și articolul 252 din TFUE)

Câte un judecător pentru fiecare stat membru (28). Curtea este asistată de opt avocați generali, numărul acestora putând fi mărit de Consiliu, la cererea Curții. Judecătorii Curții de Justiție își aleg dintre ei un președinte și un vicepreședinte, pentru un mandat reînnoibil de trei ani.

b. Cerințe (articolul 253 din TFUE și articolul 19 din TUE)

- Judecători și avocații generali trebuie să posede calificările necesare pentru a fi numiți în cele mai înalte funcții jurisdicționale din țările lor sau să fie jurisconșulți cu competențe recunoscute
- și trebuie să ofere toate garanțiile de independență.

c. Procedura de numire (articolul 253 din TFUE)

Judecătorii și avocații generali sunt numiți de comun acord de guvernele statelor membre, după consultarea unui comitet care își dă avizul cu privire la capacitatea candidaților de a exercita funcțiile respective (articolul 255 din TFUE).

2. Caracteristicile mandatului

a. Durata (articolul 253 din TFUE și Statut)

— Șase ani. Înlocuire parțială la fiecare trei ani, jumătate dintre judecători și avocații generali sunt înlocuiți alternativ.

Judecătorii și avocații generali care își încheie mandatul pot fi numiți din nou.

b. Privilegiile și imunități (Statut)

Judecătorii și avocații generali beneficiază de imunitate de jurisdicție. Pentru actele realizate în exercițiul funcțiunii, ei continuă să beneficieze de această imunitate și după încetarea mandatului. Judecătorii și avocații generali nu pot fi demisi din funcție decât printr-o decizie unanimă a Curții.

c. Obligații (Statut)

Judecătorii și avocații generali:

- depun jurământ (jurând independență, imparțialitate, respectarea secretului) înainte de preluarea funcțiilor;
- nu pot exercita nicio funcție politică sau administrativă și nici vreo altă activitate profesională;
- se angajează să respecte obligațiile ce decurg din mandat.

C. Organizare și funcționare (articolul 253 din TFUE și Statut)

1. Structura instituțională

Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene se stabilește într-un protocol separat, anexat la tratate (articolul 281 TFUE). Curtea alege un președinte și un vicepreședinte din rândul membrilor săi, pentru un mandat reînnoibil de 3 ani (articolul 9a din Protocolul nr. 3). Președintele conduce lucrările Curții și prezidează audierile și deliberările Curții întrunite în plen sau în Marea Cameră. Vicepreședintele asistă președintele în exercitarea atribuțiilor sale și îl înlocuiește atunci când este necesar. Curtea numește un grefier. Grefierul este secretarul general al instituției și se ocupă de managementul serviciilor acestora, sub autoritatea președintelui Curții.

2. Funcționare

Curtea își stabilește Regulamentul de procedură, care este supus aprobării Consiliului, ce hotărăște cu majoritate calificată. Curtea de Justiție se poate întruni în plen, cu 28 de judecători, în complet de Mare Cameră, cu 15 judecători, sau în camere cu trei sau cinci judecători. Instituția este finanțată de la bugetul UE, în cadrul căruia dispune de o secțiune proprie (Secțiunea 4).

D. Realizări

Curtea de Justiție s-a relevat a fi o forță motrice a procesului de integrare europeană.

1. În general

Hotărârea pronunțată la 15 iulie 1964 în cauza Costa/Enel a avut un rol esențial în definirea dreptului Comunității Europene ca sistem independent, având întâietate în raport cu prevederile legale naționale. În mod similar, hotărârea din 5 februarie 1963, pronunțată în cauza Van Gend & Loos, a stabilit principiul conform căruia dreptul comunitar este direct aplicabil de către instanțele statelor membre. Trebuie amintite câteva hotărâri semnificative în ceea ce privește protecția drepturilor omului, cum ar fi hotărârea din 14 mai 1974, pronunțată în cauza Nold, în care Curtea a afirmat, printre altele, că drepturile fundamentale ale omului fac parte integrantă din principiile generale de drept a căror respectare o asigură (4.1.2.).

2. În domenii specifice

- Dreptul de stabilire: hotărârea din 8 aprilie 1976 în cauza Royer, în care Curtea a confirmat dreptul, pentru un resortisant al unui stat membru, de ședere pe teritoriul unui alt stat membru, independent de permisul de ședere eliberat de statul gazdă.
- Libera circulație a bunurilor: hotărârea din 20 februarie 1979 pronunțată în cauza Cassis de Dijon, în care Curtea a susținut că orice produs fabricat legal și comercializat într-un stat membru trebuie să fie, în principiu, admis pe piața oricărui alt stat membru.
- Jurisdicția externă a Comunității: hotărârea AETR din 31 martie 1971 pronunțată în cauza Comisie/Consiliu, prin care Comunității Europene i se recunoaște competența de a încheia acorduri internaționale în domeniile care fac obiectul reglementărilor comunitare.
- Hotărâri recente care au stabilit obligația de desdăunare în sarcina statelor membre care nu au transpus sau au transpus tardiv Directivele în legislația națională.
- Diverse hotărâri în ceea ce privește securitatea socială și concurența.
- Hotărâri privind încălcările dreptului comunitar comise de statele membre, esențiale pentru buna funcționare a pieței comune.

Unul dintre marile merite ale Curții a fost enunțarea principiului potrivit căruia tratatele nu trebuie interpretate în mod rigid, ci trebuie considerate în contextul stadiului de integrare și al obiectivelor pe care le-au stabilit. Acest principiu i-a permis Comunității să legislaze în domenii cu referire la care în tratate nu există dispoziții specifice, de exemplu cel al combaterii poluării (în hotărârea din 13 septembrie 2005 – cauza C-176/03 – în care Curtea a autorizat în fapt Uniunea Europeană să ia măsuri legate de dreptul penal, atunci când acestea sunt considerate „necesare” pentru atingerea obiectivului urmărit în ceea ce privește protecția mediului).

În 2018, 849 de cauze au fost aduse în fața Curții de Justiție, dintre care 568 de proceduri preliminare, 63 de acțiuni directe și 199 de recursuri împotriva Deciziilor Tribunalului. Au fost finalizate 760 de cauze, dintre care 520 de proceduri preliminare, 60 de acțiuni directe și 165 de recursuri împotriva Deciziilor Tribunalului.

TRIBUNALUL

A. Temeiul juridic

Articolele 254-257 din TFUE, articolul 40 din Euratom și Titlul IV din Protocolul nr. 3, anexat la tratate, privind statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

B. Componentă și statut (articolul 254 din TFUE)

1. Componenta

a. Numărul judecătorilor (articolul 19 din TUE și articolul 254 din TFUE)

Articolul 254 din TFUE prevede că numărul de judecători se stabilește în Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. [Articolul 48 din Protocolul nr. 3 la acest statut, modificat ultima dată prin Regulamentul \(UE, Euratom\) 2016/1192 al Consiliului din 6 iulie 2016](#), prevede că Tribunalul este compus din 47 de judecători începând cu 1 septembrie 2016 și din câte doi judecători pentru fiecare stat membru începând cu 1 septembrie 2019. Judecătorii sunt numiți de comun acord de guvernele statelor membre, după consultarea unui comitet care își dă avizul cu privire la capacitatea candidaților de a exercita această funcție. Durata mandatului acestora este de șase ani, reînnoibil. Judecătorilor li se poate solicita să exercite funcția de avocat general, întrucât, spre deosebire de Curtea de Justiție, Tribunalul nu dispune de avocați generali permanenți.

b. Condiții de îndeplinit

Identice cu cele ale Curții de Justiție (articolul 19 din TUE).

c. Procedura de desemnare

Identică cu cea a Curții de Justiție

2. Caracteristicile mandatului

Identice cu cele ale Curții de Justiție.

C. Organizare și funcționare

Judecătorii își desemnează din rândul lor președintele, pe o perioadă de trei ani, precum și un grefier, al cărui mandat este de șase ani, iar pentru acoperirea nevoilor sale administrative și lingvistice Tribunalul recurge la serviciile Curții de Justiție.

De comun acord cu Curtea de Justiție, Tribunalul își stabilește [Regulamentul de procedură](#). Tribunalul se întrunește în complet de trei sau cinci judecători. Regulamentul de procedură stabilește cazurile în care Tribunalul se reunește în plen, în complet de Mare Cameră sau în complet constituit de un singur judecător. Peste 80 % dintre cauzele înaintate Tribunalului se judecă cu un complet de trei judecători. Parlamentul și Consiliul, acționând în conformitate cu procedura legislativă ordinară (prin regulamente, fie pe baza unei propuneri a Comisiei, după consultarea Curții de Justiție, fie la cererea Curții de Justiție, după consultarea Comisiei), pot institui camere jurisdicționale specializate atașate Tribunalului, care judecă și hotărăsc în primă instanță cu privire la anumite acțiuni sau proceduri formulate în domenii specifice, de exemplu instituirea unei noi camere specializate pentru mărci, modele și desene, aflată actualmente în discuție.

În 2018, au fost aduse în fața Tribunalului 834 de cauze și au fost finalizate 1 009 de cauze. O parte care nu poate să acopere cheltuielile de judecată poate solicita asistență juridică gratuită.

FOSTUL TRIBUNAL AL FUNCȚIEI PUBLICE A UNIUNII EUROPENE

Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene a fost creat în 2004, având drept misiune să judece litigiile dintre instituțiile UE și personalul lor, atunci când acestea nu se încadrau în sfera de competență a unei instanțe naționale. Pentru a crește numărul total de judecători ai Curții de Justiție, Tribunalul Funcției Publice a fost dizolvat la 1 septembrie 2016 și integrat în Tribunal, prin [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2016/1192 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2016 privind transferul către Tribunal al competenței de a se pronunța în primă instanță în litigiile dintre Uniunea Europeană și agenții acesteia](#). Cauzele în curs de judecată în fața Tribunalului Funcției Publice la data de 31 august 2016 au fost transferate Tribunalului, cu efect de la 1 septembrie 2016. Tribunalul continuă judecarea acestor cauze din stadiul în care se află, iar etapele procedurale realizate de fostul Tribunal al Funcției Publice rămân aplicabile.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Încă din 1990, printr-o hotărâre pronunțată într-o cauză formulată de Parlament în cadrul unei proceduri legislative referitoare la adoptarea unor măsuri sanitare necesare în urma accidentului nuclear de la Cernobil, Curtea a recunoscut Parlamentului dreptul de a o sesiza cu acțiuni în anulare pentru menținerea prerogativelor sale în cadrul procedurii legislative.

În conformitate cu articolul 257 din TFUE, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin procedura legislativă ordinară, pot înființa instanțe specializate atașate Tribunalului, care să aibă competența de a audia și a judeca în primă instanță anumite categorii de acțiuni în domenii speciale. Parlamentul European și Consiliul au obligația de a hotărî prin regulamente, fie la propunerea Comisiei, după consultarea Curții de Justiție, fie la solicitarea Curții de Justiție, după consultarea Comisiei.

În conformitate cu articolul 281 din TFUE, Parlamentul European și Consiliul pot modifica [Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene](#), hotărând prin procedura legislativă ordinară (sub forma unui Regulament al Parlamentului European și al Consiliului). Un exemplu al acestei participări din partea Parlamentului este [recenta propunere a Curții](#) din 26 martie 2018 de modificare a statutului său: aceasta se referă la posibilitatea de a introduce anumite modificări ale repartizării competențelor între Curtea de Justiție și Tribunal în ceea ce privește Deciziile preliminare.

Parlamentul este una dintre instituțiile menționate la articolul 263 din TFUE care poate sesiza (ca parte) Curtea cu o cauză.

Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, candidații la funcția de judecător sau de avocat general sunt mai întâi evaluați de un comitet alcătuit din șapte persoane, dintre care una este propusă de Parlament (articolul 255 din TFUE).

Udo Bux
05/2019

